

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

В даній роботі було досліджено перспективи розвитку соціального підприємництва. Визначено перспективні напрямки вдосконалення діяльності соціальних підприємств в Україні.

Ключові слова. Соціальне підприємництво, перспективи, розвиток, прибуток, суспільні потреби

Abstract.

In this paper, the prospects for the development of social entrepreneurship were explored. The perspective directions of improvement of activity of social enterprises in Ukraine are determined.

Keywords. Social entrepreneurship, prospects, development, profit, social needs

Вступ

Євроінтеграційні процеси в Україні та значні економічні зміни вимагають впровадження нових перспективних форм господарювання, діяльність яких направлена не лише на отримання прибутку, а перш за все, на вирішення суспільних потреб, що є особливо актуальним в сучасних кризових умовах.

Дослідженню стану соціального підприємництва присвячено праці вітчизняних та зарубіжних вчених серед яких: М. Батальна, І. Березяк, З. Галушка, В. Назарук, Т. Шаповалова, В.Вайнер, Г. Діз, Б. Дрейтон, Б. Торлі, ін. Проте значна кількість питань, щодо подальших перспектив розвитку соціального підприємництва потребує подальших досліджень.

Мета роботи полягає в дослідженні та аналізі перспектив розвитку соціального підприємництва в Україні, визначенні напрямків його розвитку.

Результати досліджень

Як зазначається [1], ідея соціального підприємництва привернула увагу науковців та бізнесменів, на тлі сучасного загострення багатьох соціальних, екологічних та економічних проблем, ставши новою парадигмою підприємницького мислення. Соціальне підприємництво поєднує ділову винахідливість з власними матеріальними ресурсами, виступаючи механізмом виявлення та ефективного вирішення окреслених проблем.

Хоча термін «соціальне підприємництво» порівняно новий, саме явище має давню історію. Терміни «соціальне підприємництво» і «соціальний підприємець» вперше згадуються в 1960-х роках в англійській літературі, присвяченій питанням соціальних змін. Вони стали широкоживаними в 1980-х роках, зокрема, завдяки зусиллям Б. Дрейтона, засновника компанії Ашока.

У 19 та 20 століттях деякі з найбільш успішних соціальних підприємців сприяли поширенню інновацій, корисність яких була оцінена так високо, що вони були впроваджені в національних масштабах за підтримки держави чи бізнесу. [2]

Найбільш поширене визначення соціального підприємництва належить Г. Дізу, який виділив п'ять факторів, що його визначають:

- (1) прийняття на себе місії створення і підтримки соціальної цінності (блага);
- (2) виявлення і використання нових можливостей для реалізації обраної місії;
- (3) здійснення безперервного процесу інновацій, адаптації і навчання;
- (4) рішучість дій, не обмежена розташовуваними ресурсами;
- (5) висока відповідальність підприємця за результати своєї діяльності - як перед безпосередніми клієнтами, так і перед суспільством [2-3].

У наукових публікаціях термін «соціальне підприємництво» можна знайти вперше в 1972 р., завдяки Б. Дрейтону, він визнає соціальне підприємництво як інноваційний підхід, завдяки якому індивіди можуть вирішити серйозні соціальні проблеми, з якими стикається їх спільнота. Діяльність соціального підприємця полягає в розпізнанні ситуації, коли частина суспільства обмежена у своєму розвитку та усуненні відповідних обмежень. Б.Дрейтон підкреслює, що соціальне підприємництво є беззаперечно важливим інструментом для економічного та соціального розвитку не лише для слаборозвинутих, але й для країн, що розвиваються, та розвинутих країн [1].

Соціальне підприємництво виникло як відгук на хронічні соціальні проблеми: безробіття, бідність, роз'єднаність громади тощо. Соціальне підприємництво допомагає надавати державні послуги в новий спосіб та задовольняти потреби громади; створювати робочі місця; збагачувати професійний досвід людей, які працюють у соціальних підприємствах, задля подальшого працевлаштування за сучасних ринкових умов; розвивати громади, залучаючи до громадського життя соціально вразливі групи населення, забезпечуючи їх членів роботою; розширювати активність громадян, які можуть самостійно розв'язувати свої проблеми та брати відповідальність за своє життя; посилювати увагу до соціально незабезпечених груп населення, не стільки надаючи їм благодійну допомогу, скільки забезпечуючи їх корисною соціально значущою роботою тощо. [4].

В Україні не існує законодавчо затверджених понять «соціальне підприємництво», «соціальне підприємство», «підприємства соціальної економіки». Таким чином можна зробити висновок, що офіційно соціальних підприємств і соціального підприємництва в Україні немає. Однак у різних нормативно-правових джерелах існують положення, що дозволяють створювати підприємства, які за міжнародними стандартами можуть бути класифіковані як соціальні [1].

ВИСНОВКИ

До основних напрямів розвитку діяльності вітчизняних соціальних підприємств можна віднести::

- 1) Покращення умов функціонування соціального бізнесу.
- 2) Підтримка соціальних підприємств з боку держави (пільгове кредитування, забезпечення особливих умов оподаткування).
- 3) Надання можливостей для інформування населення щодо суспільної корисності діяльності соціальних підприємств.
- 4) Розвиток освітньої, фінансової, інноваційної та інвестиційної складових у сфері соціального підприємництва

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Наумова М. Сутність соціального підприємництва та його роль у соціально-економічному розвитку суспільства [Електронний ресурс] / Режим доступу: [http://www.file:///C:/Users/user/Downloads/Uap_2014_4_7%20\(1\).pdf](http://www.file:///C:/Users/user/Downloads/Uap_2014_4_7%20(1).pdf)
- 2) Сотула О.В. Соціальне підприємництво як інноваційна модель розвитку економіки / О.В. Сотула // Ефективна економіка. – 2014. – №4 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1988>
- 3) Dees, J.G. The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Duke University's Fuqua School of Business, 2001 (revised vers.). [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.caseatduke.org/documents/dees_sedef.pdf
- 4) Кіреєва О. Б. Соціальне підприємництво як засіб соціального розвитку / О. Б. Кіреєва // Пробл. упр. соц. та гуманіст. розв. : матеріали III регіон. наук.-практ. конф. / за заг. ред. В. Г. Вікторова. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. – С. 79 – 82.

Руда Лілія Петрівна - к.е.н, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: rudalist_ok@ukr.net

Ruda Lillia Petrivna - PhD, Assistant Professor of the Department of the Business economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: rudalist_ok@ukr.net